

Βρυξέλλες, 23 Φεβρουαρίου 2026
(OR. en)

6343/26

SOC 84
EMPL 35

ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας:	Προεδρία
Αποδέκτης:	Επιτροπή των Μόνιμων Αντιπροσώπων / Συμβούλιο
Θέμα:	Σπάζοντας τον κύκλο της φτώχειας: Ανάπτυξη ανθρωποκεντρικών υπηρεσιών υποστήριξης και ενεργοποίησης — <i>Ανταλλαγή απόψεων</i>

Επισυνάπτεται για τις αντιπροσωπίες καθοδηγητικό σημείωμα της Προεδρίας για το ανωτέρω θέμα, ενόψει της ανταλλαγής απόψεων που θα πραγματοποιηθεί στο Συμβούλιο (EPSCO) στις 9 Μαρτίου 2026.

ΣΠΑΖΟΝΤΑΣ ΤΟΝ ΚΥΚΛΟ ΤΗΣ ΦΤΩΧΕΙΑΣ: ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΘΡΩΠΟΚΕΝΤΡΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΟΠΟΙΗΣΗΣ

Σπάζοντας τον Κύκλο της Φτώχειας

Το 2025 η Πρόεδρος von der Leyen, στην ομιλία της για την κατάσταση της Ένωσης, επιβεβαίωσε το μακροπρόθεσμο όραμα της Ένωσης, υπογραμμίζοντας ότι η Ένωση θα παρουσιάσει το σχέδιό της για συμβολή στην εξάλειψη της φτώχειας έως το 2050¹. Η επίτευξη αυτού του πρωταρχικού στόχου στην Ένωση δυσχεραίνεται διαρκώς εξαιτίας των πιέσεων του κόστους διαβίωσης, των μακροοικονομικών προκλήσεων και της οικονομικής ανασφάλειας.

Διαχρονικές προκλήσεις, όπως η φτώχεια των εργαζομένων, η αύξηση του κόστους στέγασης και περιορισμοί ως προς την οικονομική προσιτότητα, καθώς και ο σημαντικός αριθμός οικογενειών με παιδιά που διαβιούν σε συνθήκες φτώχειας, καταδεικνύουν τον πολυδιάστατο χαρακτήρα αυτού του ζητήματος. Υπογραμμίζεται επομένως η ανάγκη για πιο ολοκληρωμένες και αποτελεσματικές πολιτικές αποκρίσεις. Οι αποκρίσεις αυτές περιλαμβάνουν όχι μόνο την παροχή επαρκούς εισοδηματικής στήριξης σε όσους έχουν ανάγκη, αλλά και την ενίσχυση της ενεργού ένταξης και πρόσβασης σε βασικές υπηρεσίες. Η φτώχεια που βιώνεται σε πρώιμο στάδιο της ζωής εξακολουθεί να έχει βαθιές και μακροχρόνιες επιπτώσεις τόσο σε ατομικό όσο και σε κοινωνικό επίπεδο, προκαλώντας ανισότητες στην κοινωνική συμμετοχή και ενισχύοντας παράλληλα τη διαγενεακή μεταβίβαση της μειονεξίας. Ως εκ τούτου, χρειαζόμαστε ισχυρότερους μηχανισμούς πρόληψης, για να μειωθεί εξαρχής ο κίνδυνος να βρεθούν οι άνθρωποι σε συνθήκες φτώχειας και να αντιμετωπιστεί ταυτόχρονα η διαγενεακή φτώχεια.

Ανάπτυξη ανθρωποκεντρικών υπηρεσιών υποστήριξης και ενεργοποίησης

Οι ανθρωποκεντρικές υπηρεσίες υποστήριξης και ενεργοποίησης έχουν αποδειχθεί αποτελεσματικά εργαλεία για την αντιμετώπιση των κοινωνικών ανισοτήτων και την ενδυνάμωση των ατόμων, ώστε να αναπτύξουν πλήρως τις δυνατότητές τους.

¹ Ομιλία για την κατάσταση της Ένωσης το 2025.

Η ενίσχυση των επενδύσεων σε ολοκληρωμένες, υψηλής ποιότητας και επαρκώς χρηματοδοτούμενες υπηρεσίες υποστήριξης — συμπεριλαμβανομένων των υπηρεσιών κοινωνικής ένταξης (π.χ. κοινωνική εργασία, συμβουλευτική, καθοδήγηση από επαγγελματίες [coaching] ή ομοτίμους [mentoring], ψυχολογική υποστήριξη, αποκατάσταση) και άλλων γενικών υπηρεσιών υποστήριξης, όπως η προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα, η υγειονομική περίθαλψη, η μακροχρόνια φροντίδα, η εκπαίδευση και κατάρτιση καθώς και η στέγαση, είναι ουσιαστικής σημασίας για την αντιμετώπιση των δομικών αιτιών της φτώχειας και το σπάσιμο των κύκλων της μειονεξίας.

Είναι καίριας σημασίας να δοθεί προτεραιότητα σε πολιτικές που διευκολύνουν την έγκαιρη συμμετοχή και την εξατομικευμένη βοήθεια, όπως οι ατομικές αξιολογήσεις δεξιοτήτων, η παροχή συμβουλευτικής σε θέματα επαγγελματικής σταδιοδρομίας και οι στοχευμένες δυνατότητες κατάρτισης ή επανειδίκευσης, σύμφωνα με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας. Για να είναι αποτελεσματικές οι πολιτικές ενεργοποίησης, είναι σημαντικό να σχεδιάζονται με βάση τους στόχους, τις ικανότητες του ατόμου και το κοινωνικό πλαίσιο στο οποίο αυτό εντάσσεται, αναγνωρίζοντας ότι ο αυτοκαθορισμός, οι κοινωνικές σχέσεις και η αυτοαποτελεσματικότητα είναι ουσιαστικής σημασίας για το σπάσιμο των κύκλων του αποκλεισμού. Ο σχεδιασμός με επίκεντρο τον άνθρωπο προάγει επίσης την αξιοπρέπεια, την αυτονομία και τη δυνατότητα επιλογής.

Παράλληλα, η αντιμετώπιση της πολυπλοκότητας της φτώχειας απαιτεί συνεργασία μεταξύ διαφόρων τομέων —όπως οι κοινωνικές υπηρεσίες, η υγεία, η εκπαίδευση, η απασχόληση και η στέγαση— με οδούς απρόσκοπτης πρόσβασης των ατόμων σε ό,τι χρειάζονται «κάτω από μία στέγη» ή μέσω συντονισμένων συστημάτων παραπομπής τους. Ειδικότερα, είναι αναγκαίο να ενισχυθούν οι συνδέσεις συνδέσεων μεταξύ των συστημάτων κοινωνικής προστασίας και των δημόσιων υπηρεσιών απασχόλησης, και παράλληλα να παρασχεθούν κίνητρα που καθιστούν τη μετάβαση στην εργασία οικονομικά βιώσιμη και εφικτή. Τέτοιες υποστηρικτικές προσεγγίσεις δεν προάγουν μόνο την ένταξη στην αγορά εργασίας, αλλά συμβάλλουν επίσης στην ευρύτερη κοινωνική συμμετοχή, τις ίσες ευκαιρίες και την κοινωνική συνοχή.

Επιπλέον, με τη συμμετοχή τοπικών οργανισμών, ομάδων υποστήριξης από ομοτίμους και φορέων σε επίπεδο κοινότητας διασφαλίζεται η ύπαρξη εξατομικευμένων, στοχευμένων και προσβάσιμων υπηρεσιών. Τα μοντέλα που βασίζονται στην κοινότητα προωθούν επίσης την αλληλοϋποστήριξη και το κοινωνικό κεφάλαιο, τα οποία αποτελούν καθοριστικούς παράγοντες για τη βιώσιμη ένταξη.

Προκειμένου να επιτευχθούν τα μέγιστα δυνατά αποτελέσματα, οι παρεμβάσεις πρέπει να ενισχύουν την αυτοπεποίθηση, να μειώνουν τον εσωτερικευμένο στίγμα και να αναπτύσσουν ικανότητες αντιμετώπισης δυσκολιών, ώστε να αποφέρουν ουσιαστικά κοινωνικά αποτελέσματα, σύμφωνα με την πράσινη και ψηφιακή μετάβαση.

Η πρώτη στην ιστορία «Στρατηγική της ΕΕ για την καταπολέμηση της φτώχειας» κατά το πρώτο εξάμηνο του 2026 αναμένεται να ενισχύσει και να αναδείξει τη σημασία των ανθρωποκεντρικών υπηρεσιών υποστήριξης και ενεργοποίησης. Μολονότι έχει σημειωθεί κάποια πρόοδος προς την επίτευξη του στόχου για τη μείωση της φτώχειας έως το 2030, ο συνολικός ρυθμός παραμένει αργός. Η φτώχεια εξακολουθεί να πλήττει δυσανάλογα τις γυναίκες, τις οικογένειες με παιδιά και τα άτομα σε ευάλωτες καταστάσεις, γεγονός που αναδεικνύει την επείγουσα ανάγκη για πιο συνεκτικές, στοχευμένες και μακρόπνοες δράσεις. Είναι επιτακτική ανάγκη οι πολιτικές να είναι αποτελεσματικές, να συμπληρώνουν τις υπηρεσίες αποκατάστασης και να περιλαμβάνουν προσεγγίσεις προσανατολισμένες στην πρόληψη. Η ενίσχυση της συνοχής και του συντονισμού των πολιτικών τόσο σε ενωσιακό όσο και σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο, μεταξύ άλλων και μέσω του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, είναι ουσιαστικής σημασίας για να διασφαλιστεί ότι κανείς δεν θα μείνει στο περιθώριο.

Στόχος της ανταλλαγής απόψεων

Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω, οι υπουργοί καλούνται να ανταλλάξουν απόψεις σχετικά με αποτελεσματικές πολιτικές για να σπάσει ο κύκλος της φτώχειας, με ιδιαίτερη έμφαση στον ρόλο των ανθρωποκεντρικών υπηρεσιών υποστήριξης και ενεργοποίησης. Στόχος της συζήτησης είναι να διευκολυνθεί η διερεύνηση της μετάβασης από αμιγώς χρηματικά οφέλη σε μια ολιστική και υποστηρικτική εξατομικευμένη παροχή βοήθειας και υπηρεσιών σε είδος. Στο πλαίσιο αυτό, οι υπουργοί μπορούν να εξετάσουν τον τρόπο με τον οποίο τα συστήματα κοινωνικής προστασίας και οι υπηρεσίες ενεργοποίησης μπορούν να ευθυγραμμιστούν καλύτερα με τους στόχους της αυτονομίας, της κοινωνικής ένταξης και της απασχόλησης.

Ερωτήματα προς συζήτηση

Βάσει των ανωτέρω, οι υπουργοί καλούνται να εξετάσουν τα ακόλουθα ερωτήματα:

- 1. Ποια μέτρα εφαρμόζετε τα οποία έχουν ενισχύσει αποτελεσματικά τις ανθρωποκεντρικές υπηρεσίες υποστήριξης και ενεργοποίησης για την πρόληψη της φτώχειας και/ή του κοινωνικού αποκλεισμού;*
 - 2. Πώς μπορούν να ενσωματωθούν ανθρωποκεντρικές πολιτικές υποστήριξης και ενεργοποίησης στην επικείμενη πρώτη στρατηγική της ΕΕ για την καταπολέμηση της φτώχειας;*
-